

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi vuoden 2022 työttömyysvakuutusmaksut. Työttömyysvakuutusmaksujen kokonaismäärää ehdotetaan korotettavaksi 0,20 prosenttiyksikköä. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua ehdotetaan korotettavaksi 0,10 prosenttiyksikköä ja työnantajan keskimääräistä työttömyysvakuutusmaksua 0,10 prosenttiyksikköä.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 1,50 prosenttia palkasta ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,05 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,74 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 0,50 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,50 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen määrästä palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,18 prosenttia palkasta. Yliopiston työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,49 prosenttia palkasta.

Omavastuumaksun palkkasummarajoja ehdotetaan muutettaviksi siten, että täysimääräinen omavastuumaksu perittäisiin yrityksiltä, joiden palkkasumma olisi vähintään 35 160 000 euroa. Omavastuumaksua ei perittäisi yrityksiltä, joiden palkkasumma olisi enintään 2 197 500 euroa.

Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädetään työsopimuslain työttömyyspäivärahan vaikutuksesta vahingonkorvaukseen ja korvauksen maksamiseen koskevien säännösten mukaisten rahamäärien tilityksestä Työllisyysrahastosta valtiolle.

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
2 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	5
2.1 Keskeiset ehdotukset.....	5
2.2 Pääasialliset vaikutukset.....	6
3 Asian valmistelu	7
4 Säännöskohtaiset perustelut	8
5 Voimaantulo	9
6 Suhde muihin esityksiin.....	9
LAKIEHDOTUS	10
Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	10
LIITE	12
RINNAKKAISTEKSTI.....	12
Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	12

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Työttömyysturvan rahoitus

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998), jäljempänä rahoituslaki, mukaan työttömyysturvan rahoituksesta vastaavat valtio, työnantajat ja palkansaajat pakollisilla työttömyysvakuutusmaksuilla sekä työttömyyskassat jäsenmaksuilla. Palkansaajien ja työnantajien työttömyysvakuutusmaksut tilitetään Työllisyysrahastoon, joka vastaa työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitettavista osuuksista ja etuuksista. Työttömyyskassojen maksamista ansiosidonnaisista etuuksista, työttömyyspäivärahoista ja vuorottelukorvausten menoista, valtio kustantaa peruspäivärahaa vastaavan osuuden. Valtio ei osallistu lomautusajalta, sääesteen ajalta eikä lisäpäiviltä maksettujen etuuksien rahoitukseen. Työttömyyskassan osuus kustakin ansioon suhteutetusta päivärahasta on 5,5 prosenttia. Työllisyysrahasto vastaa ansiosidonnaisen työttömyysturvan rahoituksesta siltä osin kuin valtio ja yksittäiset työttömyyskassat eivät ole siitä vastuussa. Korotetun ansio-osan Työllisyysrahasto rahoittaa kokonaan. Työllisyysrahasto maksaa työttömyyskassoille työttömyyskassalain (603/1984) 26 §:n mukaista hallintokuluosuutta.

Työllisyysrahasto vastaa myös työntekijän eläkelain (395/2006) 182 §:ssä tarkoitetun vakuutusmaksun suorittamisesta Eläketurvakeskukselle ja valtion eläkerahastosta annetun lain (1297/2006) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun maksun suorittamisesta valtion eläkerahastolle työttömyys- ja koulutusajalta sekä palkkaturvalain (866/1998) 31 §:n ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 29 §:n mukaisen määrän suorittamisesta. Lisäksi Työllisyysrahasto rahoittaa aikuiskoulutusetuuksista annetussa laissa (1276/2000) tarkoitetut aikuiskoulutustuet muiden kuin yrittäjien osalta ja ammattitutkintostipendit muiden kuin valtioon virka- tai työsuhteessa olevien henkilöiden osalta. Rahoituslain 23 §:n mukaan Työllisyysrahasto tilittää Kansaneläkelaitokselle palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kertymästä työttömyysturvan peruspäivärahan rahoitukseen määrän, joka keskimäärin vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien palkansaajien osuutta työttömyysvakuutusmaksuista kertyvää määrää kuitenkin siten, että tilitettävä määrä on enintään peruspäivärahamenon verran. Lisäksi Työllisyysrahasto tilittää Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahan rahoitukseen vuosittain 50 300 000 euroa.

Työttömyysvakuutusmaksut

Työllisyysrahaston menot rahoitetaan työttömyysvakuutusmaksuilla sekä niistä saatavilla sijoitustoiminnan tuotoilla ja tarvittaessa lainanotolla. Rahoituslain 2 §:n mukaan työnantajan on suoritettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu ja työntekijän palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu. Työttömyysvakuutusmaksut on määrättävä siten, että rahasto voi suoriutua sen vastattavana olevien työttömyysetuuksien rahoituksesta ja muista lakisääteisistä menoistaan.

Rahoituslain 12 §:n 1 momentin mukaan työnantaja ja lain 15 §:ssä tarkoitettu työntekijä on velvollinen maksamaan työttömyysvakuutusmaksun työntekijän Suomessa tekemästä työstä. Maksuvelvollisuus on myös soveltuvin osin valtion liikelaitoksella.

Rahoituslain 18 §:n 1 momentin mukaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2021 on 1,40 prosenttia palkasta. Lain mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2021 se on 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 169 000 euroon asti ja sen yltävältä osalta 1,90 prosenttia palkasta.

Työnantajien ja palkansaajien osuus etuuksien rahoituksesta on laissa määritelty siten, että työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken. Työnantajien ja palkansaajien osuus etuuksien rahoituksesta on lisäksi määritelty niin, että palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret.

Rahoituslain 18 §:n 5 momentin mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 169 000 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa ilmaistuna täysinä prosenttiyksikön sadasosina lähimpään viiteen sadasosaan pyöristettynä siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 169 000 euroa.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2021 on 0,65 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,50 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan työttömyysvakuutusmaksut on määrättävä siten, että ne vastaavat niiden etuuksien rahoitusta, joihin osaomistajat ovat oikeutettuja. Osaomistajien työttömyysvakuutusmaksuja määrättäessä ei siten oteta huomioon sitä rahoitusosuutta, jonka Työllisyysrahasto maksaa työttömyyskassoille etuuksien rahoitukseen, eikä myöskään eläkkeiden rahoitukseen Valtiokonttorille maksettavaa määrää. Sen sijaan yksityisten alojen eläkejärjestelmään tilitettävä niin kutsuttu ETK-maksu sisältyy maksun perusteeseen, ja muodostaa siitä suurimman osan.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu on vuonna 2021 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 169 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,15 prosenttia.

Yliopistoille on vuoden 2012 alusta voimaan tulleella lainmuutoksella (1332/2011) säädetty oma työttömyysvakuutusmaksunsa. Sitä koskevan hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi työttömyysvakuutusmaksun rahoituksesta annetun lain 18 §:n muuttamisesta (HE 87/2011 vp) mukaan yliopiston työttömyysvakuutusmaksua on esitetty yleistä työttömyysvakuutusmaksua alhaisemmaksi, koska yliopistolain voimaannpanosta annetun lain (559/2009) 11 §:n mukaan ennen vuotta 1980 syntyneet työntekijät jäävät valtion eläketurvan piiriin eikä heidän osaltaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksua käytetä työttömyysajalta kertyvän eläkkeen rahoitukseen. Yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2021 on 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 169 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,38 prosenttia palkasta.

Rahoituslain 18 §:n 6 momentin mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun maksuprosentit vahvistetaan kalenterivuodeksi kerrallaan. Työllisyysrahaston tulee tehdä seuraavan vuoden maksuja koskeva esitys sosiaali- ja terveysministeriölle elokuun loppuun mennessä.

Omaavastuunmaksu

Työttömyysturvan omaavastuunmaksun on velvollinen maksamaan työnantaja, joka on työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) mukaan velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä, sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 169 000 miljoonaa euroa.

Maksuvelvollisuus syntyy, jos työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisesti lisäpäiviin tai jos henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuvan 61 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 64 vuotta tai hän

on alkanut saada vanhuuseläkettä 63 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

Työnantaja ei ole velvollinen maksamaan omavastuumaksua, jos työsuhde on päättynyt ennen kuin henkilö on täyttänyt 56 vuotta, työsuhde on kestänyt alle kolme vuotta, työsuhde on irtisanottu työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 2 §:n perusteella tai purettu työsopimuslain 8 luvun 1 §:n perusteella työntekijästä johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä, työntekijä on työsuhteen päättymisen jälkeen täyttänyt uudelleen työttömyysturvalain mukaisen työssäoloehdon muun kuin alun perin irtisanoneen työnantajan palveluksessa tai työntekijä on omasta aloitteestaan ja ilman työnantajan myötävaikutusta irtisanoutunut.

Omavastuumaksun perusteena on se etuusmenoa vastaava määrä, joka irtisanotulle tai lomautetulle työntekijälle tulisi ansiopäivärahan suuruisena maksettavaksi siitä lukien, kun hänen oikeutensa lisäpäiviin alkaa, siihen saakka, kunnes hän täyttää 64 vuotta, kuitenkin vähintään yhden vuoden etuusmenoa vastaava määrä.

Jos päivärahaoikeus on alkanut 61 vuoden iän täyttämisen jälkeen, omavastuumaksun perusteena on se ansiopäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, jolta ajalta irtisanotulle työntekijälle on maksettu työttömyysetuutta työsuhteen päättymisestä siihen saakka, kunnes hän täyttää 64 vuotta.

Täysimääräinen omavastuumaksu on 90 prosenttia omavastuumaksun perusteena olevasta etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen palkkasumma on vähintään 34 704 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 169 000 euroa.

Omavastuumaksu peritään lisäpäiväoikeuden alkaessa tai irtisanotun työntekijän täytettyä 64 vuotta.

2 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

2.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi vuoden 2022 työttömyysvakuutusmaksujen määrät. Työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitetaan työttömyysturvamenot ja maksut on vahvistettava siten, että Työllisyysrahasto voi suoriutua sen vastattavana olevien maksuosuuksien siirroista.

Palkansaaajien työttömyysvakuutusmaksua ja työnantajien keskimääräistä työttömyysvakuutusmaksua ehdotetaan korotettavaksi yhteensä 0,20 prosenttiyksikköä. Tällöin palkansaaajan maksu olisi 1,50 prosenttia ja työnantajan maksu 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,05 prosenttia. Ehdotetuilla työttömyysvakuutusmaksuilla Työllisyysrahasto arvioi oman talousennusteensa perusteella tuloksensa olevan noin 29 miljoonaa euroa alijäämäinen vuonna 2022. Rahaston suhdannepuskurin määrä olisi silloin noin 467 miljoonaa euroa vuoden 2022 lopussa. Suhdannepuskurin enimmäiskoko olisi noin 2 307 miljoonaa euroa.

Vastaava suhteellinen muutos ehdotetaan tehtäväksi myös yrityksen osaomistajien, valtion liikelaitosten ja yliopistojen työttömyysvakuutusmaksujen määriin. Yliopistojen työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,49 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan palkansaaajan maksu olisi 0,74 prosenttiyksikköä ja työnantajan maksu 0,50 prosenttia palkasta. Valtion liikelaitoksen maksu olisi

0,50 prosenttia palkasta palkkasumaan 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,18 prosenttia.

Esityksessä ehdotetaan korotettavaksi omavastuumaksussa sovellettavat palkkasummarajat työttömyysvakuutusmaksun palkkasummarajaa vastaavasti vuoden 2021 palkkakertoimella. Täysimääräinen omavastuumaksu perittäisiin, jos yrityksen palkkasumma olisi vähintään 350 160 000 euroa. Jos palkkasumma olisi tätä pienempi, omavastuumaksu alenisi lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei perittäisi, jos palkkasumma olisi enintään 2 197 500 euroa.

Lakiin ehdotetaan myös lisättäväksi säännös työsopimuslain 12 luvun 3 §:n mukaisten rahamäärien tilityksestä Työllisyysrahastosta valtiolle.

2.2 Pääasialliset vaikutukset

Työttömyysvakuutusmaksut

Työllisyysrahaston arvion mukaan, joka on tehty valtiovarainministeriön talousennusteilla, Työllisyysrahaston ylijäämän arvioidaan olevan 13 miljoonaa euroa vuonna 2022. Tänä vuonna tuloksen arvioidaan olevan noin 919 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kun suhdannepuskurissa arvioidaan olevan varoja vuoden 2021 lopussa 494 miljoonaa euroa, arvioidaan puskurissa olevan vuoden 2022 lopussa varoja 507 miljoonaa euroa valtiovarainministeriön ennusteen mukaan.

Alla olevassa taulukossa on valtiovarainministeriön ja Työllisyysrahaston talousennusteilla tehdyt arviot Työllisyysrahaston tuloksesta ja suhdannepuskurin koosta vuodelle 2022. Lisäksi taulukossa on riskiskenaario, joka on tehty 9,0 %:n työttömyysasteella.

Taulukko 1. Arvio vuoden 2022 Työllisyysrahaston tuloksesta ja suhdannepuskurin koosta eri talousennusteilla.

	Arvio kauden- tuloksesta (milj. euroa)	Arvio suhdanne- puskurin koosta (milj. euroa)	Arvio työttö- myysasteesta
Valtiovarainministeriön talous- ennuste	13	507	6,9 %
Työllisyysrahaston talousen- nuste	-29	467	7,1 %
Riskiskenaario	-857	-481	9,0 %

Työllisyysrahasto arvioi työnantajan maksuja kertyvän 1 299 miljoonaa euroa (1 180 miljoonaa euroa vuonna 2021) ja palkansaajan maksuja noin 1 372 miljoonaa euroa (1 243 miljoonaa euroa vuonna 2021). Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun korotus 0,10 prosenttiyksiköllä nostaa maksutuottoa arviolta 91 miljoonalla eurolla ja työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun korotus 0,10 prosenttiyksiköllä nostaa maksutuottoa noin 87 miljoonalla eurolla.

Työttömyysvakuutusmaksu on sekä työnantajan että palkansaajan verotuksessa vähennettävä meno. Tässä esityksessä ehdotettujen muutosten arvioidaan vähentävän ansiotuloveroja yhteensä noin 36 miljoonalla eurolla josta valtion osuus on 12 miljoonaa euroa, kuntien osuus on 22 miljoonaa euroa, seurakuntien osuus on 1 miljoonaa euroa ja Kansaneläkelaitoksen osuus on

1 miljoonaa euroa. Lisäksi ehdotettujen muutosten arvioidaan vähentävän yhteisöverotuloja yhteensä 15 miljoonalla eurolla josta valtion osuus on 10 miljoonaa euroa ja kuntien osuus on 5 miljoonaa euroa.

Palkansaajamaksun tuotosta tilitetään Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahojen rahoitukseen osa, joka vastaa kassaan kuulumattomien osuutta palkansaajamaksun tuotosta. Ehdotetulla maksulla peruspäivärahojen rahoitukseen tilitetään vuonna 2022 arviolta 267 miljoonaa euroa.

Alla olevasta taulukosta voidaan nähdä työttömyysvakuutusmaksujen tason muutokset vuosina 2016—2021. Lisäksi taulukkoon on lisätty Työllisyysrahaston suhdannepuskurin koon muutokset vuosina 2015—2020.

Taulukko 2. Työttömyysvakuutusmaksujen tason ja suhdannepuskurin koon muutokset.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Ehdotus vuodelle 2022
Työttömyysvakuutusmaksut (%)							
• palkansaaja	1,15	1,60	1,90	1,50	1,25	1,40	1,50
• työnantaja							
- alempi maksu	1,0	0,8	0,65	0,50	0,45	0,50	0,50
- ylempi maksu	3,90	3,30	2,60	2,05	1,70	1,90	2,05
- keskimääräinen maksu	2,85	2,40	1,91	1,50	1,25	1,41*	1,51*
• yhteensä	4,00	4,00	3,81	3,00	2,50	2,81	3,01
Suhdannepuskurin koko (miljoonaa euroa)	-466	106	969	1 668	1045	494**	507**

* Työnantajan keskimääräinen maksu perustuu tilastojen pohjalta tehtyyn laskennalliseen arvioon ja voi poiketa hieman palkansaajien maksusta. Keskimääräisen maksun toteuma voi myös poiketa hieman arviosta, sillä eri maksuluokkiin kuuluvien työnantajien palkkasummien suhteet vaihtelevat hieman vuositasolla.

** Valtiovarainministeriön talousennusteen mukainen arvio.

3 Asian valmistelu

Rahoituslain 18 §:n 6 momentin mukaan Työllisyysrahaston tulee tehdä seuraavan vuoden maksuja koskeva esitys sosiaali- ja terveysministeriölle elokuun loppuun mennessä.

Esityksessä ehdotetut työttömyysvakuutusmaksut ovat Työllisyysrahaston esityksen mukaiset. Valtion liikelaitosten ja yliopistojen työttömyysvakuutusmaksut on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä.

Valmistelun yhteydessä on kuultu valtiovarainministeriötä, keskeisiä työmarkkinajärjestöjä, Suomen Yrittäjät ry:tä, Työllisyysrahastoa, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry:tä ja Kansaneläkelaitosta.

4 Säännöskohtaiset perustelut

18 §. *Työttömyysvakuutusmaksujen määrä.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi vuoden 2022 työttömyysvakuutusmaksusta ja vuonna 2022 sovellettavista palkkasummarajoista. Palkkasummarajojen tarkistamiskäytäntöä muutettiin lailla 970/2013 siten, että laissa olevat palkkasumat muutetaan vastaamaan edellisen vuoden palkkakerrointa. Vahvistettaessa vuoden 2022 maksuja palkkasummarajaa korotetaan vuonna 2021 sovellettavalla palkkakertoimella.

Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksuja ehdotetaan muutettavaksi siten, että palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua korotettaisiin 0,10 prosenttiyksikköä ja työnantajan keskimääräistä työttömyysvakuutusmaksua korotettaisiin 0,10 prosenttiyksikköä. Esitys merkitsee palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun korotusta 1,40 prosenttiyksiköstä 1,50 prosenttiyksikköön ja työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun korotusta 1,42 prosenttiyksiköstä 1,51 prosenttiyksikköön. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,50 prosenttia palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,05 prosenttia. Työttömyysvakuutusmaksun kokonaismäärä nousisi 0,20 prosenttiyksikköä vuoden 2021 tasosta. Ehdotulla työttömyysvakuutusmaksulla Työllisyysrahasto arvioi, valtiovarainministeriön talousennusteen mukaan, että vuoden 2022 tulos olisi noin 29 miljoonaa euroa alijäämäinen. Rahaston suhdannepuskurissa olisi siten vuoden 2022 lopussa varoja noin 467 miljoonaa euroa. Suhdannepuskurin enimmäiskoko olisi noin 2 307 miljoonaa euroa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yrityksen osaomistajan palkansaajamaksusta ja yrityksen osaomistajasta maksettavasta työnantajan työttömyysvakuutusmaksusta. Lain 14 ja 16 §:n mukaan osaomistajien työttömyysvakuutusmaksut on määrättävä siten, että ne vastaavat niiden etuuskien rahoitusta, joihin osaomistajat ovat oikeutettuja. Osaomistajien työttömyysvakuutusmaksuja määrättäessä ei siten oteta huomioon sitä rahoitusosuutta, jonka Työllisyysrahasto maksaa työttömyyskassoille etuuskien rahoitukseen, eikä myöskään eläkkeiden rahoitukseen valtiokonttorille maksettavaa määrää. Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuksi vuonna 2022 ehdotetaan 0,74 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettavaksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksuksi 0,50 prosenttia palkasta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi valtion liikelaitosten työttömyysvakuutusmaksusta. Voimassaolevan lain 12 §:n 2 momentissa säädetään, että velvollisuus työttömyysvakuutusmaksun maksamiseen on myös valtion liikelaitoksella, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (1062/2010). Maksun määrässä otetaan huomioon Työllisyysrahaston työttömyyskassoille ja Koulutusrahastolle maksamat rahoitusosuudet sekä Työllisyysrahaston hallintokulut. Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksuksi vuonna 2022 ehdotetaan 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,18 prosenttia palkasta.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yliopistojen työttömyysvakuutusmaksusta. Yliopistolain voimaantulon jälkeen annetun lain (559/2009) 11 §:n mukaan ennen vuotta 1980 syntyneet työntekijät jäävät valtion eläketurvan piiriin. Heidän osaltaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksua ei käytetä työttömyysajalta kertyvän eläkkeen rahoitukseen. Tästä syystä vakuutusperiaatteen mukaisesti yliopistojen maksua esitetään yleistä työttömyysvakuutusmaksua alhaisemmaksi. Yliopistojen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 olisi 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,49 prosenttia palkasta.

Pykälän 5 momentin palkkasummarajoja ehdotetaan korotettaviksi vuonna 2021 sovellettavalla palkkakertoimella. Muutoin säännös vastaa voimassa olevaa lakia.

24 §. Maksuvelvollisuus. Pykälän 1 momentin johtolauseessa mainittu palkkasummaraja muutettaisiin vastaamaan vuonna 2021 sovellettavaa palkkakerrointa.

Pykälän 1 ja 2 kohta vastaavat voimassa olevaa lakia.

24 a §. Omavastuumaksun määrä. Pykälän 3 momentissa säädetyt palkkasummarajat ehdotetaan muutettaviksi vastaamaan vuonna 2021 sovellettavaa palkkakerrointa.

25 §. Työsopimuslain 12 luvun 3 §:n mukaisten rahamäärien tilitys. Työsopimuslain (55/2001) 12 luvun 3 §:n mukaan korvaus työntekijän laittomana tai sopimuksen vastaisena pidetyn työsuhteen päättämisen tai lomautuksen johdosta yhteensovitetään työttömyyspäivärahan kanssa siten, että työnantajan on suoritettava korvauksesta vähennetty työttömyyspäivärahan osuus Työllisyysrahastolle. Tilitettyjen korvausten katsotaan jakaantuvan samassa suhteessa valtiolle ja Työllisyysrahastolle kuin ne rahoittavat työttömyyspäivärahoja. Valtiolle tilitettävä osuus vaihtelee vuosittain ja se on noin puolet Työllisyysrahastolle maksetuista korvausosuuksista.

Työllisyysrahaston velvollisuudesta tilittää työsopimuslain 12 luvun 3 §:n nojalla saaduista korvausosuuksista osa valtiolle ei ole voimassa olevassa lainsäädännössä nimenomaista säännöstä. Lain 25 §:ään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan Työllisyysrahasto tilittää vuosittain valtiolle valtion rahoitusosuutta vastaavan osuuden sille työsopimuslain 12 luvun 3 §:n nojalla suoritetuista määristä.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2022.

6 Suhde muihin esityksiin

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1—5 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 24 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 914/2020, sekä *lisätään* lakiin siitä lailla 542/2012 kumotun 25 §:n tilalle uusi 25 § seuraavasti:

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 1,50 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2022 se on 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,05 prosenttia palkasta.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 0,74 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,50 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 0,50 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen yhteismäärästä palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,18 prosenttia palkasta.

Yliopistolain (558/2009) 1 §:ssä tarkoitetun yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,49 prosenttia palkasta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret. Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 197 500 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 197 500 euroa. Edellä mainittu neljäsosa ilmaistaan täysinä prosenttiyksikön sadasosina lähimpään viiteen sadasosaan pyöristettynä.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 197 500 euroa, jos:

1) työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 1 momentin mukaisiin lisäpäiviin; tai

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 61 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 64 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 63 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

24 a §

Ostavastuumaksun määrä

Täysimääräinen ostavastuumaksu on 90 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta etuusmenosta. Täysimääräinen ostavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 35 160 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, ostavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että ostavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 197 500 euroa.

25 §

Työsopimuslain 12 luvun 3 §:n mukaisten rahamäärien tilitys

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain Työllisyysrahaston tekemän esityksen perusteella valtiolle maksettavan valtion rahoitusosuutta vastaavan osuuden Työllisyysrahastolle työsopimuslain 12 luvun 3 §:n nojalla suoritetuista rahamääristä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 21.10.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 18 §:n 1—5 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 24 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 914/2020, sekä lisätään lakiin siitä lailla 542/2012 kumotun 25 §:n tilalle uusi 25 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2021 on 1,40 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2021 se on 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 169 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,90 prosenttia palkasta.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2021 on 0,65 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,50 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2021 on 0,50 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen yhteismäärästä palkkasumman 2 169 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,15 prosenttia palkasta.

Yliopistolain (558/2009) 1 §:ssä tarkoitettun yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2021 on 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 169 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,38 prosenttia palkasta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret. Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keski-

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 1,50 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2022 se on 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,05 prosenttia palkasta.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 0,74 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,50 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 0,50 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen yhteismäärästä palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,18 prosenttia palkasta.

Yliopistolain (558/2009) 1 §:ssä tarkoitettun yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,49 prosenttia palkasta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret. Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keski-

Voimassa oleva laki

määräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 169 000 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 169 000 euroa. Edellä mainittu neljäsosa ilmaistaan täysinä prosenttiyksikön sadasosina lähimpään viiteen sadasosaan pyöristettynä.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 169 000 euroa, jos:

1) työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 1 momentin mukaisiin lisäpäiviin; tai

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 61 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 64 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 63 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

24 a §

Omavastuumaksun määrä

Täysimääräinen omavastuumaksu on 90 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta

Ehdotus

määräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 197 500 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 197 500 euroa. Edellä mainittu neljäsosa ilmaistaan täysinä prosenttiyksikön sadasosina lähimpään viiteen sadasosaan pyöristettynä.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 197 500 euroa, jos:

1) työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 1 momentin mukaisiin lisäpäiviin; tai

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 61 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 64 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 63 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

24 a §

Omavastuumaksun määrä

Täysimääräinen omavastuumaksu on 90 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta

Voimassa oleva laki

etusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 34 704 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 169 000 euroa.

Ehdotus

etusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 35 160 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 197 500 euroa.

25 §

Työsopimuslain 12 luvun 3 §:n mukaisten rahamäärien tilitys

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain Työllisyysrahaston tekemän esityksen perusteella valtiolle maksettavan valtion rahoitusosuutta vastaavan osuuden Työllisyysrahastolle työsopimuslain 12 luvun 3 §:n nojalla suoritetuista rahamääristä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .